

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ณ บ้านน้ำร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

พัตยศ เพชรวงษ์

¹สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพมหานคร
*ผู้รับผิดชอบบทความ: email: patyos.p@mutp.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาแก่ชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแก่ชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี 2. เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแก่ชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยางกวดใต้ 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ประชาชนในชุมชนบ้านน้ำร้อน จำนวน 10 คน นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวชุมชนบ้านน้ำร้อน จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา และแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแก่ชุมชนบ้านน้ำร้อน พบว่าแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลักได้แก่ มาตรฐานหลักของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ และศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ

คำสำคัญ: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, มาตรฐานการท่องเที่ยว

Guidelines for The development of tourist sites in accordance with Ministry of Tourism and Sports standards at a hot spring village Ban Phu Nam Ron Nong Ya Plong District Phetchaburi Province

Patyos Phetwong

¹ Tourism Faculty of Arts Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok

*corresponding author: email: patyos.p@rmutp.ac.th

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the factors influencing the development of health tourism sites according to the Ministry of Tourism and Sports standards for the Hot Springs community Nong Ya Plong District Phetchaburi Province, 2) to set guidelines for the development of health tourism sites in accordance with the Ministry of Tourism and Sports standards for the hot spring village Nong Ya Plong District Phetchaburi Province. The instruments used of the study was in-depth interviews with 24 key informants who were. The research findings were as follows: Factors influencing development and guidelines for the development of health tourism sites according to the Ministry of Tourism and Sports standards for the Hot Springs community It was found to be divided into 2 main issues: The main standards of health tourism sites Natural hot spring type And the potential to be a health tourism attraction Natural hot spring type.

Keywords: Tourism Development, Health Tourism, Thai Tourism Standards

1. บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทอย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเติบโตได้อย่างต่อเนื่องท่ามกลางสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมืองหลายประการ ในแง่ศักยภาพของตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตานักท่องเที่ยวต่างชาติ แม้จะยังมีศักยภาพที่รอการพัฒนาอยู่ในหลายๆ ด้านก็ตาม ในแง่ของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวถือว่ามี การเปลี่ยนแปลงในภาพรวมที่เป็นไปในทางบวก และการท่องเที่ยวยังเติบโตขึ้นมากถึงร้อยละ 187 ซึ่งถือเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม นอกจากนี้ หากเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ภายในประเทศแล้ว จะยังเห็นความสำคัญดังกล่าวมากขึ้น ในช่วงเวลาเดียวกันอุตสาหกรรมการเงินของประเทศเติบโตเพียงร้อยละ 48 เท่านั้น โดยรายงานฉบับเดียวกันของ WTTC ชี้ว่าในช่วง 10 ปีข้างหน้าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยจะมีการเติบโตอยู่ที่ประมาณร้อยละ 6.5 ต่อปี ซึ่งถือว่าเป็นอัตราที่สูงกว่าการคาดการณ์การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศอย่างมาก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่หลากหลายด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปของนักท่องเที่ยว และความนิยมที่เพิ่มมากขึ้นในการท่องเที่ยวประเภทนี้ หนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เป็นความภาคภูมิใจของคนในพื้นที่และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีคือแหล่งท่องเที่ยวบ้านน้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้อง ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านน้ำพุร้อน หมู่ที่ 5 ตำบลยางน้ำก๊าดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี เป็นบ่อน้ำพุร้อนที่ผุดขึ้นมาจากใต้ดินบริเวณกลางป่า ปัจจุบันได้รับการพัฒนาดูแลโดยชุมชนที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการขึ้น แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวมากนัก อีกทั้งสถานที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ยังไม่ตรงตามมาตรฐานและศักยภาพในการให้บริการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาโดยยึดกรอบและแนวคิดพื้นฐานจากกรอบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2557) ซึ่งบ่อน้ำพุร้อนนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่น่าสนใจ และจัดอยู่ในกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสุขภาพ หรือบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาถึงมาตรฐานและศักยภาพในการให้บริการ เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติตามกระแสการเอาใจใส่ดูแลด้านสุขภาพกันมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดโรคร้ายต่างๆ และสร้างความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ชุมชนบ้านน้ำพุร้อน ตำบลอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ชุมชนบ้านน้ำพุร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

3. วิธีการดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ประชากร คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยางน้ำก๊าดเหนือ ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านน้ำพุร้อน หมู่ 5 ตำบลยางน้ำก๊าดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 2,085 คน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, ออนไลน์) นักท่องเที่ยวที่มีมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านน้ำพุร้อนในช่วงระยะเวลาที่ลงพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน หมู่ 5 ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยางน้ำกลัดเหนือ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ประชาชนในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จำนวน 10 คน นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกเป็นนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 18 ปี เป็นชาย 6 คน หญิง 6 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน

เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน หมู่ 5 ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี และแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา บ้านพุน้ำร้อน หมู่ 5 ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้การสัมภาษณ์ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ (คั่นสนีย์ วุฒยาภาอิธิกุล, 2552)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยลงพื้นที่ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน หมู่ 5 ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้เครื่องมือเชิงคุณภาพคือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตัวแทนจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยางน้ำกลัดเหนือ 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ประชาชนในชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จำนวน 10 คน นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวชุมชนบ้านพุน้ำร้อน จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน สัมภาษณ์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาจจากการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน หมู่ 5 ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี และนำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องต่อไป

4. ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ชุมชนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

1. ด้านมาตรฐานหลักของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ บ้านพุน้ำร้อน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรีนั้น

1.1 คุณภาพน้ำเหมาะสมในการให้บริการ น้ำพุร้อนธรรมชาติที่นำมาให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งเพื่อการแช่ตัว หรือเพื่อการแช่เท้า นั้น มีอุณหภูมิความร้อนอยู่ที่ 47 - 53 องศาเซลเซียส มีกระบวนการกรองเบื้องต้น เพื่อนำสิ่งปะปน เช่น ใบไม้ กิ่งไม้ ที่ปนมากับน้ำออกก่อนนำไปให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ วัสดุที่ใช้ในท่อส่งน้ำเหมาะสมกับอุณหภูมิของน้ำ ไม่ทำปฏิกิริยากับสารแร่ธรรมชาติ น้ำพุร้อนที่ให้บริการโดยการแช่แล้ว ไม่น่ากลับมาให้บริการ

ภาพที่ 1 สัมภาษณ์ประชาชนในชุมชนบ้านพุร้อน หมู่ 5 ตำบลยางน้ำก๊าดเหนือ อำเภอนางหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี
ที่มา: พัตยศ เพชรวงษ์ (2563)

1.2 ห้องแช่น้ำพุร้อน บ่อแช่น้ำพุร้อน สำหรับห้องแช่น้ำพุร้อนทางผู้เกี่ยวข้อง จัดให้มีหลายห้อง ทั้งที่เป็นห้องส่วนตัว สำหรับแช่คนเดียว และห้องสำหรับแช่เป็นกลุ่มเพื่อน โดยจัดเป็นสัดส่วน มีการดูแลรักษาความสะอาด มีป้ายในการให้ความรู้ เกี่ยวกับประโยชน์ของการแช่น้ำพุร้อนธรรมชาติ เข้าใจง่าย เป็นภาษาไทย แต่ยังไม่มีการบอกอุณหภูมิบริเวณที่ให้บริการน้ำพุร้อน มีการกำหนดระยะเวลาในการแช่ มีการจัดการระบบการถ่ายเทอากาศดี ไม่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกอึดอัด ไม่มีกลิ่นเหม็น มีแสงสว่างเพียงพอ ยังไม่มีการจัดห้องแช่น้ำสำหรับรองรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุโดยเฉพาะ หรือติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ราวจับ หรือกริ่งสัญญาณ แต่มีน้ำเย็นและน้ำร้อน เพื่อสลับหรือผสมกับการแช่ไว้บริการนักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยว บริเวณหน้าห้องแช่น้ำ มีการล้างทำความสะอาดบ่อแช่น้ำพุร้อนที่จัดเป็นที่นั่งพักสำหรับแช่น้ำนั้น มีการดูแลรักษาความสะอาด แต่ยังไม่มีการป้ายหรือสื่อที่ให้ข้อมูลถึงประโยชน์ของการแช่น้ำพุร้อน รวมทั้งไม่มีการป้ายแจ้งเตือนสำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัว ป้ายที่บอกอุณหภูมิบริเวณแหล่งน้ำพุร้อน ทั้งนี้บริเวณพื้นที่ส่วนนั้นเป็นพื้นที่โล่ง มีอากาศถ่ายเทที่ดี ไม่มีกลิ่นเหม็น แต่ยังคงขาดอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย เช่น ราวจับที่ช่วยในการลุกขึ้นหรือนั่งลง ระบบน้ำมีการไหลผ่านตลอด

1.3 ห้องอาบน้ำ ห้องสุขาและห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า จัดให้มีห้องอาบน้ำ ห้องสุขา มีเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว มีการแยกสัดส่วนชายหญิง มีสัญลักษณ์บ่งบอกชัดเจน ห้องอาบน้ำ และห้องสุขามีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด จัดให้มีระบบถ่ายเทดีไม่มีกลิ่นเหม็น และมีแสงสว่างที่เพียงพอ ยังไม่มีการจัดห้องน้ำสำหรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และไม่มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า แต่นักท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนเสื้อผ้าได้ในห้องอาบน้ำ

1.4 การจัดการด้านความปลอดภัย การดูแลด้านการป้องกันด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวยังไม่ครบถ้วน ยังขาดบุคลากรในการทำหน้าที่ส่วนนี้ ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทั้งบริเวณทั้งในและนอกพื้นที่ให้บริการน้ำพุร้อน หรือบุคลากรที่มีความรู้ในการปฐมพยาบาล มีเพียงเจ้าหน้าที่หน้าห้องบริการอาบน้ำร้อน และจุดแช่เท้าจุดละ 1 คนที่คอยแนะนำนักท่องเที่ยว ยังขาดเจ้าหน้าที่พยาบาล และอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

1.5 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จัดให้มีถังขยะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลายจุด โดยถังขยะทำจากไม้ไผ่สานกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ มีการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลโดยไม่รบกวนกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการกักน้ำเสียที่ถูกต้อง สุขาภิบาล

2. ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ

2.1 แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติมีจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยว น้ำพุร้อนธรรมชาติมีน้ำตลอดทั้งปี มีการจัดการต่อท่อสำหรับไว้รองรับการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการแช่ตัว และน้ำพุร้อนธรรมชาติแห่งนี้ยังต่อไปใช้ในหมู่บ้านอีกด้วย อุณหภูมิ น้ำ 47-53 องศาเซลเซียส นักท่องเที่ยวสามารถแช่ตัวแช่เท้าได้ ไม่มีกลิ่นกำมะถัน ขนาดของบ่อกำเนิดน้ำแร่มีขนาดใหญ่ สภาพความสมบูรณ์ของธรรมชาติเริ่ดยังคงสภาพเดิมและยังคงความสวยงามแบบเดิม และเป็นสถานที่ที่มีย่านนักท่องเที่ยวมาแช่ตัวหรือแช่เท้าเพื่อผ่อนคลายและเพื่อรักษาโรคอย่างต่อเนื่อง

2.2 ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติ การเดินทางจากถนนเส้นใหญ่สามารถเดินทางได้ด้วยรถส่วนตัว แต่ยังไม่มีการโดยสารสาธารณะ เส้นทางเป็นถนนลาดยางบ้างสลัดกันไป ขนาดพื้นที่บริเวณแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้แต่ไม่มากจนเกินไป มีการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่บริเวณใกล้น้ำพุร้อน แต่น้ำพุร้อนก็ยังคงมีความเป็นธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติและบริเวณโดยรอบ สามารถเที่ยวชมและแช่น้ำพุร้อน มีกิจกรรมการนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ และเพื่อรักษาตามอาการ มีร้านขายสินค้าในชุมชน

2.3 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ในส่วนของการตัดแปลงบริเวณน้ำพุร้อนยังคงสภาพธรรมชาติเดิม สิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมมีการใช้ประโยชน์จากน้ำพุร้อนแต่น้ำพุร้อนก็ยังคงสภาพธรรมชาติ มีการแบ่งพื้นที่ในการใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความสะดวกในการใช้บริการของนักท่องเที่ยว ในส่วนของการจัดการด้านขยะมีจุดทิ้งขยะหลายจุด เพื่อให้เกิดความสะอาดแก่นักท่องเที่ยว มีทางระบายน้ำก่อนลงสู่สาธารณะ และ มีแนวความคิดในการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้มีการให้ชาวบ้านที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

2. กำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ชุมชนบ้านพุร้อน อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

1. ด้านมาตรฐานหลักของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ บ้านพุร้อน อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรีนั้น

1.1 คุณภาพน้ำเหมาะสมในการให้บริการ น้ำพุร้อนธรรมชาติที่นำมาให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งเพื่อการแช่ตัว หรือเพื่อการแช่เท้า นั้น ควรดูแลในเรื่องความสะอาดอยู่เสมอ มีกระบวนการกรองเบื้องต้น เพื่อนำสิ่งปะปน เช่น ใยมะพร้าว กิ่งไม้ ที่ปนมากับน้ำออกก่อนนำไปให้บริการแก่นักท่องเที่ยว น้ำพุร้อนที่ให้บริการโดยการแช่แล้ว ไม่น่ากลับมาให้บริการ

1.2 ห้องแช่น้ำพุร้อน บ่อแช่น้ำพุร้อน สำหรับห้องแช่น้ำพุร้อนนั้น ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอยู่ตลอดเวลา พัฒนาให้มีป้ายในการให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการแช่น้ำพุร้อนธรรมชาติเพิ่มเติมเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ พัฒนาให้มีป้ายบอกอุณหภูมิบริเวณที่ให้บริการน้ำพุร้อน และต่อไปในอนาคตควรมีห้องแช่น้ำสำหรับรองรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุโดยเฉพาะ หรือติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ราวจับ หรือกริ่งสัญญาณ จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยวบริเวณหน้าห้องแช่น้ำ ในส่วนของบ่อแช่น้ำพุร้อนที่จัดเป็นที่นั่งพักสำหรับแช่น้ำนั้น ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอยู่ตลอดเวลา ต่อไปในอนาคตควรมีพัฒนาให้มีป้ายหรือสื่อที่ให้ข้อมูลถึงประโยชน์ของการแช่น้ำพุร้อน รวมทั้งป้ายแจ้งเตือนสำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัว ป้ายที่บอกอุณหภูมิบริเวณแหล่งน้ำพุร้อน ทั้งนี้จะมีการดูแลในเรื่องการควบคุมไม่ให้มีกลิ่นเหม็นรบกวนนักท่องเที่ยว และจัดหาอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย เช่น ราวจับที่ช่วยในการลุกขึ้นหรือนั่งลง

1.3 ห้องอาบน้ำ ห้องสุขาและห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องอาบน้ำ ห้องสุขา ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด ไม่ให้มีกลิ่นเหม็นรบกวนนักท่องเที่ยว และจัดให้มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

1.4 การจัดการด้านความปลอดภัยควรดูแลด้านการป้องกันด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น จัดหาบุคลากรในการทำหน้าที่ส่วนนี้ ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทั้งบริเวณทั้งในและนอกพื้นที่ให้บริการน้ำพุร้อน หรือบุคลากรที่มีความรู้ในการปฐมพยาบาล และจัดเตรียมห้องพยาบาลที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา รวมทั้งอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น

1.5 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จัดให้มีถังขยะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลายจุด มีการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลโดยไม่รบกวนกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการกำจัดน้ำเสียที่ถูกต้องหลักสุขาภิบาล ควรมีถังขยะแยกชนิด ประเภทของขยะเพื่อความสะดวกต่อผู้ดูแล และง่ายสำหรับผู้ใช้งาน

2. ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ

2.1 แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติมีจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวดูแล รักษา สภาพความสมบูรณ์ของธรรมชาติโดยรอบให้ยังคงสภาพเดิมและยังคงความสวยงามแบบเดิม สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 ศึกษาสภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติ ควรพัฒนาให้สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถยนต์ส่วนตัว และรถโดยสารสาธารณะ ขนาดพื้นที่บริเวณแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้แต่ไม่มากจนเกินไป การรับจำนวนนักท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และจำนวนบุคลากร การเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่บริเวณใกล้น้ำพุร้อน ต้องไม่เกิดทำลาย ให้น้ำพุร้อนยังมีความเป็นธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติและบริเวณโดยรอบ มีการเที่ยวชมและการแช่น้ำร้อน และมีกิจกรรมนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ และเพื่อรักษาตามอากาศ มีร้านขายสินค้าชุมชน

2.3 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ต่อไปในอนาคตหากต้องการพัฒนาพื้นที่เพิ่มเติมจากเดิม สิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นจะต้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมใช้ประโยชน์จากน้ำพุร้อนแต่ยังคงรักษาให้น้ำพุร้อนก็ยังคงสภาพธรรมชาติ แบ่งพื้นที่ในการใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความสะดวกในการใช้บริการของนักท่องเที่ยว ในส่วนของการจัดการด้านขยะ จัดให้มีจุดทิ้งขยะหลายจุด เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีทางระบายน้ำก่อนลงสู่สาธารณะ และมี มีแผนการจัดการในด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนมากที่สุด โดยให้ชาวบ้านที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

5. สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ชุมชนบ้านพุร้อน อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

1. ด้านมาตรฐานหลักของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ บ้านพุร้อน อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรีนั้น

1.1 คุณภาพน้ำเหมาะสมในการให้บริการ น้ำพุร้อนธรรมชาติที่นำมาให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งเพื่อการแช่ตัว หรือเพื่อการแช่เท่านั้น มีอุณหภูมิความร้อนอยู่ที่ 47 - 53 องศาเซลเซียส น้ำมีความใสสะอาดมาก เนื่องจากมีกระบวนการกรองเบื้องต้น เพื่อนำสิ่งปะปน เช่น ใบไม้ กิ่งไม้ ที่ปนมากับน้ำออกก่อนนำไปให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ วัสดุที่ใช้ในท่อส่งน้ำเหมาะสมกับอุณหภูมิของน้ำ ไม่ทำปฏิกิริยากับสารแร่ธรรมชาติ น้ำพุร้อนที่ให้บริการโดยการแช่แล้ว ไม่น่ากลับมาให้บริการ

1.2 ห้องแช่น้ำพุร้อน บ่อแช่น้ำพุร้อน สำหรับห้องแช่น้ำพุร้อนมีหลายห้อง ทั้งที่เป็นห้องส่วนตัวสำหรับแช่คนเดียว และห้องสำหรับแช่เป็นกลุ่มเพื่อน โดยจัดเป็นสัดส่วน มีการดูแลรักษาความสะอาด มีป้ายในการให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการแช่น้ำพุร้อนธรรมชาติ เข้าใจง่าย เป็นภาษาไทย แต่ยังไม่มีการบอกอุณหภูมิบริเวณที่ให้บริการน้ำพุร้อน มีการกำหนดระยะเวลาในการแช่ มีการจัดการระบบการถ่ายเทอากาศดี ไม่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกอับอ้าว ไม่มีกลิ่นเหม็น มีแสงสว่างเพียงพอ ยังไม่มีการจัดห้องแช่น้ำสำหรับรองรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุโดยเฉพาะ หรือติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ราวจับ หรือเครื่องสัญญาณ แต่มีน้ำเย็นและน้ำร้อน เพื่อสลับหรือผสมกับการแช่ไว้บริการนักท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยวบริเวณหน้าห้องแช่น้ำ มีการทำความสะอาดบ่อแช่อยู่เสมอ ในส่วนของบ่อแช่น้ำพุร้อนที่จัดเป็นที่นั่งพักสำหรับแช่น้ำนั้น มีการดูแลรักษาความสะอาด แต่ยังไม่มีการป้ายหรือสื่อที่ให้ข้อมูลถึงประโยชน์ของการแช่น้ำพุร้อน รวมทั้งไม่มีการป้ายแจ้งเตือนสำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัว ป้ายที่บอกอุณหภูมิบริเวณแหล่งน้ำพุร้อน ทั้งนี้บริเวณพื้นที่ส่วนนั้นเป็นพื้นที่โล่ง มีอากาศถ่ายเทที่ดี ไม่มีกลิ่นเหม็น แต่ยังคงขาดอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย เช่น ราวจับที่ช่วยในการลุกขึ้นหรือนั่งลง ระบบน้ำมีการไหลผ่านตลอด

1.3 ห้องอาบน้ำ ห้องสุขาและห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า มีห้องอาบน้ำ ห้องสุขา มีเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว มีการแยกสัดส่วนชายหญิง มีสัญลักษณ์บ่งบอกชัดเจน ห้องอาบน้ำ และห้องสุขามีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด จัดให้มีระบบถ่ายเทดีไม่มีกลิ่นเหม็น และมีแสงสว่างที่เพียงพอ แต่ยังไม่มีการจัดห้องน้ำสำหรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และไม่มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า แต่นักท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนเสื้อผ้าได้ในห้องอาบน้ำ

1.4 การจัดการด้านความปลอดภัย การดูแลด้านการป้องกันด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวยังไม่ครบถ้วน ยังขาดบุคลากรในการทำหน้าที่ส่วนนี้ ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทั้งบริเวณทั้งในและนอกพื้นที่ให้บริการน้ำพุร้อน หรือบุคลากรที่มีความรู้ในการปฐมพยาบาล มีเพียงเจ้าหน้าที่หน้าห้องบริการอาบน้ำร้อน และจุดแช่เท้าจุดละ 1 คนที่คอยแนะนำนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ยังขาดห้องพยาบาลที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นบางส่วน

1.5 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จัดให้มีถังขยะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลายจุด โดยถังขยะทำจากไม้ไม่สานกลมกลืนกับสภาพพื้นที่มีการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลโดยไม่รบกวนกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการกำจัดน้ำเสียที่ถูกหลักสุขาภิบาล

2. ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ

2.1 แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติมีจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยว น้ำพุร้อนธรรมชาติมีน้ำตลอดทั้งปี มีการจัดการต่อท่อสำหรับไว้รองรับการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการแช่ตัว และน้ำพุร้อนธรรมชาติแห่งนี้ยังต่อไปใช้ในหมู่บ้านอีกด้วย อุณหภูมิ น้ำ 47-53 องศาเซลเซียส นักท่องเที่ยวสามารถแช่ตัวแช่เท้าได้ ไม่มีกลิ่นกำมะถัน ขนาดของบ่อกำเนิดน้ำแร่มีขนาดใหญ่ สภาพความสมบูรณ์ของธรรมชาติโดยรอบยังคงสภาพเดิมและยังคงความสวยงามแบบเดิม และเป็นสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวมาแช่ตัวหรือแช่เท้าเพื่อผ่อนคลายและเพื่อรักษาโรคอย่างต่อเนื่อง

2.2 ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติ การเดินทางจากถนนเส้นใหญ่สามารถเดินทางได้ด้วยรถส่วนตัว แต่ยังไม่มียานพาหนะสาธารณะ เส้นทางเป็นถนนลาดยางบ้างสลัดกันไป ขนาดพื้นที่บริเวณแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้แต่ไม่มากจนเกินไป มีการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่บริเวณใกล้กับน้ำพุร้อน แต่น้ำพุร้อนก็ยังคงมีความเป็นธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติและบริเวณโดยรอบ สามารถเที่ยวชมและแช่น้ำร้อน มีกิจกรรมการนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ และเพื่อรักษาตามอาการ มีร้านขายสินค้าในชุมชน

2.3 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ในส่วนของการตัดแปลงบริเวณน้ำพุร้อนยังคงสภาพธรรมชาติเดิม สิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม มีการใช้ประโยชน์จากน้ำพุร้อนแต่น้ำพุร้อนก็ยังคงสภาพธรรมชาติ มีการแบ่งพื้นที่ในการใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความสะดวกในการใช้บริการของนักท่องเที่ยว ในส่วนของการจัดการด้านขยะมีจุดทิ้งขยะหลายจุด เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีทางระบายน้ำก่อนลงสู่สาธารณะ ชุมชนมีแนวความคิดในการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้มีการให้ชาวบ้านที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามมาตรฐานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ชุมชนบ้านพุร้อน อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

1. ด้านมาตรฐานหลักของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ บ้านพุร้อน อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรีนั้น

1.1 คุณภาพน้ำเหมาะสมในการให้บริการ น้ำพุร้อนธรรมชาติที่นำมาให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งเพื่อการแช่ตัว หรือเพื่อการแช่เท้า นั้น ควรดูแลในเรื่องความสะอาดอยู่เสมอ มีกระบวนการกรองเบื้องต้น เพื่อนำสิ่งปะปน เช่น ใบไม้ กิ่งไม้ ที่ปนมากับน้ำออกก่อนนำไปให้บริการแก่นักท่องเที่ยว น้ำพุร้อนที่ให้บริการโดยการแช่แล้ว ไม่น่ากลับมาให้บริการ

1.2 ห้องแช่น้ำพุร้อน บ่อแช่น้ำพุร้อน สำหรับห้องแช่น้ำพุร้อนนั้น ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอยู่ตลอดเวลา พัฒนาให้มีป้ายในการให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการแช่น้ำพุร้อนธรรมชาติเพิ่มเติมเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ พัฒนาให้มีป้ายบอกอุณหภูมิบริเวณที่ให้บริการน้ำพุร้อน และต่อไปในอนาคตควรมีห้องแช่น้ำสำหรับรองรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุโดยเฉพาะ หรือติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ราวจับ หรือกริ่งสัญญาณ จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยวบริเวณหน้าห้องแช่น้ำ ในส่วนของบ่อแช่น้ำพุร้อนที่จัดเป็นที่นั่งพักสำหรับแช่น้ำนั้น ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอยู่ตลอดเวลา ต่อไปในอนาคตควรมีพัฒนาให้มีป้ายหรือสื่อที่ให้ข้อมูลถึงประโยชน์ของการแช่น้ำพุร้อน รวมทั้งป้ายแจ้งเตือนสำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัว ป้ายที่บอกอุณหภูมิบริเวณแหล่งน้ำพุร้อน ทั้งนี้จะมีการดูแลในเรื่องการควบคุมไม่ให้มีกลิ่นเหม็นรบกวนนักท่องเที่ยว และจัดหาอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย เช่น ราวจับที่ช่วยในการลุกขึ้นหรือนั่งลง

1.3 ห้องอาบน้ำ ห้องสุขาและห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องอาบน้ำ ห้องสุขา ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด ไม่ให้มีกลิ่นเหม็นรบกวนนักท่องเที่ยว และจัดให้มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

1.4 การจัดการด้านความปลอดภัยควรดูแลด้านการป้องกันด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น จัดหาบุคลากรในการทำหน้าที่ส่วนนี้ ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทั้งบริเวณทั้งในและนอกพื้นที่ให้บริการน้ำพุร้อน หรือบุคลากรที่มีความรู้ในการปฐมพยาบาล และจัดเตรียมห้องพยาบาลที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา รวมทั้งอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น

1.5 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จัดให้มีถังขยะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลายจุด มีการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลโดยไม่รบกวนกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการกำจัดน้ำเสียที่ถูกหลักสุขาภิบาล ควรมีถังขยะแยกชนิด ประเภทของขยะเพื่อความสะดวกต่อผู้ดูแล และง่ายสำหรับผู้ใช้งาน

2. ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ

2.1 แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติมีจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวดูแล รักษา สภาพความสมบูรณ์ของธรรมชาติโดยรอบให้ยังคงสภาพเดิมและยังคงความสวยงามแบบเดิม สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติ ควรพัฒนาให้สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถยนต์ส่วนตัว และรถโดยสารสาธารณะ ขนาดพื้นที่บริเวณแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้แต่ไม่มากจนเกินไป การรับจำนวนนักท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่และจำนวนบุคลากร การเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่บริเวณใกล้น้ำพุร้อนต้องไม่เกิดทำลาย ให้น้ำพุร้อนยังมีความเป็นธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติและบริเวณโดยรอบมีการเที่ยวชมและการแช่น้ำร้อน และมีกิจกรรมการนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ และเพื่อรักษาตามอากาศ มีร้านขายสินค้าชุมชน

2.3 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ต่อไปในอนาคตหากต้องการพัฒนาพื้นที่เพิ่มเติมจากเดิม สิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นจะต้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมใช้ประโยชน์จากน้ำพุร้อนแต่ยังคงรักษาให้น้ำพุร้อนก็ยังคงสภาพธรรมชาติ แบ่งพื้นที่ในการใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน เพื่อสร้างความสะดวกในการใช้บริการของนักท่องเที่ยว ในส่วนของการจัดการด้านขยะ จัดให้มีจุดทิ้งขยะหลายจุด เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีทางระบายน้ำก่อนลงสู่สาธารณะ และมี มีแผนการจัดการในด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนมากที่สุด โดยให้ชาวบ้านที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของวนรัตน์ กรอิสรานุกูล นวลวรรณ ทวยเจริญ และสุนันต์ อ่วมกระทุ่ม (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาน้ำพุร้อนพระร่วง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า น้ำพุร้อนพระร่วงมีศักยภาพและแนวโน้มที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ น้ำพุร้อนที่ได้มาตรฐานสามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ ประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาได้แก่

1) ปรับปรุงการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงให้มีความสะดวกมากขึ้น ควรมีรถประจำทาง 2) พัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น 3) ปรับปรุงความสะอาดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเชิงสุขภาพ 4) พัฒนามาตรฐานการบริการ สปาร์รายอาหาร ป้ายบอกทางและ 5) พัฒนาศูนย์บริการโดยเฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์ การต้อนรับและบริการต่างๆ ผลการศึกษายังได้แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเอื้อประโยชน์ให้แก่ชุมชนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริศรา ห่องทรัพย์ และกุลพิชญ์ โภโคยอุดม (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแหล่งน้ำพุร้อนในภูมิภาคทางตอนเหนือของประเทศไทย ผลการศึกษพบว่า แนวทางพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแหล่งน้ำพุร้อนในภูมิภาคทางตอนเหนือของประเทศไทย ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวพุร้อนธรรมชาติให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น การปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม เรื่องความสะอาดโดยรวมของสถานที่ท่องเที่ยว การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ การซ่อมแซมห้องสุขา ห้องแช่น้ำพุร้อน และห้องอาบน้ำพุร้อน ให้มีสภาพที่ดี การจัดให้มีป้ายนิเทศการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ใกล้เคียง การปรับอัตราค่าบริการให้เหมาะสมเพื่อการพัฒนา และการบริการที่ดี การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานทุกประเภทให้ดีขึ้นคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว การปรับปรุงมาตรการการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม และจัดให้มีชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและภาครัฐร่วมกัน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ และการแบ่งส่วนงานฝ่ายส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน อีกทั้งยังตรงตามมาตรฐาน

การท่องเที่ยวการยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวที่เน้นมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (น้ำพุร้อนธรรมชาติ) (hot spring for health attraction)

7. ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษานโยบายของหน่วยงานราชการ ภาครัฐ โดยให้ประชาชนการมีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น ทั้งในมิติของการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาและฟื้นฟู แผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์

3. ผลการศึกษาในมิติทางด้านท่องเที่ยว พบว่า ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรผลักดัน และควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชน และก่อให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี

8. เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทน้ำพุร้อนธรรมชาติ. [ออนไลน์]. ได้จาก <https://www.dot.go.th/ebooks/ebooks-view/429> [สืบค้นเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2562].

..... (2560). ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. 2560 – 2564). [ออนไลน์]. ได้จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20171201174031.pdf [สืบค้นเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2562].

วนารัตน์ กรอิสรานุกุล นววรรณ ทวยเจริญ และสุนันต์ อ่วมกระทุ่ม. (2554). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพุร้อนธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาน้ำพุร้อนพระร่วง จังหวัดกำแพงเพชร. ใน การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2554 การพัฒนาอนาคตชนบทไทย : ฐานรากที่มั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศไทย อย่างยั่งยืน 27 - 29 มกราคม 2011 (132-138). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

คันสนีย์ ภูษยาภาธิกุล. (2552). มาตรฐานการท่องเที่ยวยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. ได้จาก <https://www.tpa.or.th/publisher/pdfFileDownloadS/FQ%20138%20p85-88.pdf> [สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2563].

อริศรา ห่องทรัพย์ และกุลพิชญ์ โภโคยอุดม. (2558). แนวทางพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแหล่งน้ำพุร้อนในภูมิภาคทางตอนเหนือของประเทศไทย. *Journal of Sports Science and Health*, 16(3), 76-90.

Thailand Tourism Directory. (2563). น้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้อง. [ออนไลน์]. ได้จาก <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/1498> [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2563].

Hartley, J. T., Harker, J. O., & Walsh, D. A. (1980). Contemporary issues and new directions in adult development of learning and memory. In Poon, L. W. (Ed.), *Aging in the 1980s: Psychology issues* (239-252). Washington, DC: American Psychology Association.